

Ella Lepistö

”SE AINUT PIENI LUOTTAMUS TUTKIJOIHIN MENNYT JO AIKOJA SITTE”

Retorinen analyysi Facebookin suurpeto- ja eräaiheisten
ryhmien asiantuntijuusdiskursseista

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Huhtikuu 2020

TIIVISTELMÄ

Ella Lepistö: "Se ainut pieni luottamus tutkijoihin mennyt jo aikoja sitte" – retorinen analyysi Facebookin suurpeto- ja eräaiheisten ryhmien asiantuntijuusdiskursseista

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma

Huhtikuu 2020

Susien oikea lukumäärä on poliittinen kiista, jossa kamppailu oikeasta tiedosta on viime vuosina noussut keskiöön. Siitä huolimatta, että susien lukumäärä on pohjimmiltaan luonnontieteellinen fakta, on siihen julkisessa keskustelussa kietoutunut runsaasti sosiaalisia ja kulttuurisia merkityksiä, jotka aiheuttavat ristiriitoja keskustelijoiden välille.

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkitaan retorisen diskurssianalyysin keinoin asiantuntemuksen arvostuksen laskemisen ilmiötä. Tapausesimerkkinä toimii Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden kohtaama epäluottamus tuottamaansa luonnontieteellistä tietoa kohtaan. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia ja analysoida sosiaalisen median suurpetoaiheisten ryhmien retoriikkaa, jolla asiantuntijuuden kyseenalaistavia diskursseja pyritään tuottamaan ja vahvistamaan. Asiantuntijuuden kriisiä selittämään käytetään Foucault'n teoriaa sisäistetystä hallinnasta ja halusta paeta tuota hallittavuutta. Myös yksilöllistynyt yhteiskunta ja mediamaiseman muutos, vahvistusharha ja Dunning-Krugerin efekti ovat asiantuntijuuden kriisiä selittämään käytettyjä teorioita, joita on hyödynnetty tässä tutkielmassa. Aineistona tutkielmassa on käytetty Facebookin avoimia, suurpeto- ja eräaiheisia ryhmiä, joista on poimittu 130 Luonnonvarakeskuksen toimintaa käsittelevää, anonymisoitua kommenttia. Tutkimuskysymys on: miten asiantuntijuutta kyseenalaistetaan ja toisaalta rakennetaan suurpetopoliittisessa keskustelussa Suomessa vuonna 2019 ja 2020?

Aineistolähtöisessä analyysissä aineistosta nousi esiin viisi diskurssia: asiantuntijuuden mitätöinti, halu palauttaa valta maaseudulle, metsästäjien kategorisointi asiantuntijoiksi, uhkakuvien maalailu ja salaliittoteoriat. Analyysin tuloksena voidaan esittää, että Facebookin suurpeto- ja eräaiheisissa ryhmissä Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden tuottama tieto susien lukumäärästä Suomessa kohtaa voimakasta kyseenalaistusta ja tutkijoiden sijaan asiantuntijoina esitetään usein metsästäjät ja susireviirien asukkaat. Analyysin perusteella petopolitiikan asiantuntijuuskiistassa voi tunnistaa monia yleisiä asiantuntijuuden kriisin selittämiseksi käytettyjä tekijöitä kuten henkilökohtaisen joukkoviestinnän mahdollistaman diskurssien vahvistumisen ja leviämisen, vahvistusharhan ja halun paeta asiantuntijatiedon sisäistämisen aiheuttamaa hallittavuutta.

Avainsanat: asiantuntijuus, sudet, suurpetopolitiikka, retoriikka, retorinen diskurssianalyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Asiantuntijuuden kriisi	6
2.1. <i>Asiantuntijuuden määritelmä</i>	6
2.2. <i>Asiantuntijuus ympäristöpoliittisessa kontekstissa</i>	7
2.3. <i>Mikä on johtanut asiantuntijuuden kriisiin?</i>	8
3. Susikonfliktin historia ja nykypäivä Suomessa	11
4. Aineisto ja menetelmät	14
4.1. <i>Sosiaalinen media aineistona</i>	15
4.2. <i>Retorinen diskurssianalyysi</i>	16
5. Aineiston analyysi ja tulokset	17
5.1. <i>Asiantuntijuuden mitätöinti</i>	18
5.2. <i>Halu palauttaa valta maaseudulle</i>	19
5.3. <i>Metsästäjien kategorisointi asiantuntijoiksi</i>	21
5.4. <i>Uhkakuvien maalailu</i>	22
5.5. <i>Salaliittoteoriat</i>	23
6. Johtopäätökset	24
7. Lähteet	28

1. JOHDANTO

Suurpedot ja niistä erityisesti susi (*Canis Lupus*) herättävät perinteisesti voimakkaita tunteita puolesta ja vastaan. Susi on erityisesti 1970-luvulle saakka nähty Suomessa haittaeläimenä, josta on maksettu tapporahaa (Vilkkä 2009, 26). Vuonna 1973 laji rauhoitettiin ja sen kanta pääsi elpymään, joskin salametsästys on pitänyt kannan pienenä. Suden luonne poliittisena eläimenä ei kuitenkaan ole juurikaan muuttunut tähän päivään mennessäkään. Susien sopivasta lukumäärästä käydään yhä jatkuvaa kiistelyä, jossa vastakkain asettuvat luonnon itseisarvon puolustajat ja suden haitallisuuteen vetoavat tahot. (Mykrä ym. 2017, 1–2, 5, 8–10.) Suomessa susia tutkii Luonnonvarakeskus (Luke), joka tekee monitieteistä tutkimusta koskien susien lukumäärää, elintapoja, geeniperimää ja suden ja ihmisen yhteiseloä. Luonnonvarakeskus julkaisee vuosittain kanta-arvion susien lukumäärästä Suomessa. Maaliskuun 2019 kanta-arvion mukaan Suomessa on susia 185-205 yksilöä (Heikkinen ym. 2019). Yksi Luonnonvarakeskuksen käyttämistä tiedonhankintamenetelmistä on susien pannoittaminen, joka mahdollistaa susilaumojen liikkumisen seuraamisen kerryttäen dataa niiden reviiereistä ja kulkureiteistä. Kanta-arvio perustuu kuolleisuustilastointiin, DNA-analyysiin, petoyhdyshenkilöiden havaintoihin ja pannoitettujen susien GPS-paikannuksiin. Kanta-arvio julkaistaan aina keväällä, joten kanta kasvaa vuoden aikana, kun pennut syntyvät huhti-toukokuussa. Sitten kanta alkaa taas kuolleisuuden myötä laskemaan. (Luonnonvarakeskus.)

Susien lukumäärä on poliittisesti tulenarka aihe sillä susien esiintyminen jakaa mielipiteitä ja herättää ihmisissä voimakkaita tunteita. Vuosia julkista keskustelua aiheen tiimoilta seuranneena, olen huomannut Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden asiantuntijuuden tulevan jatkuvasti kyseenalaistetuksi ja heitä syytettävän jopa tahallisesta asioiden vääristelystä. Etenkin sosiaalisen median erä- ja petoaiheisissa ryhmissä toistuu usein väite siitä, miten Luonnonvarakeskus valehtelee susia olevan vähemmän kuin niitä todellisuudessa on. Myös väitteet siitä, että Luonnonvarakeskus siirtäisi susia alueelta toiselle, ovat tavanomaisia. Ilmiön laajuudesta viestii se, että syksyllä 2019 Helsingin Sanomat uutisoi, että Luonnonvarakeskuksen susitutkijoiden kohtaama vihapuhe ja uhkaukset olivat johtaneet henkilöstön turvallisuusuhkien selvittämiseen (Helsingin Sanomat 5.11.2019). Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden sijaan parhaina asiantuntijoina petokysymyksissä esitetään usein metsästäjät tai susialueen asukkaat. Taustalla saattaa vaikuttaa

turhautuminen vallan pakenemisesta paikallistasolta ja toiveet saada palautettua toimijuutta omaan lähiyhteisöön esimerkiksi susien kaatolupien muodossa (Laaksonen 2013, 211). Kiistassa susien lukumäärästä on siis pohjimmiltaan kyse ihmisten erilaisista arvoista, intresseistä, vallasta ja toimijuudesta. Tässä kandidaatintutkielmassa tutkin, millä tavalla asiantuntijuudesta keskustellaan suurpeto- ja eräaiheisilla sosiaalisen median alustoilla. Tutkimuskysymykseni on: **miten asiantuntijuutta kyseenalaistetaan ja toisaalta rakennetaan suurpetopoliittisessa keskustelussa Suomessa vuonna 2019 ja 2020?**

Nykyään vaikuttaa siltä, ettei asiantuntijatiedolla ole enää vastaavaa kyseenalaistamatonta auktoriteettiasemaa kuin ennen. Puhutaan jopa siirtymisestä totuuden jälkeiseen aikaan (Cooke 2018, 2). Esimerkiksi Tom Nichols (2017) on kirjoittanut asiantuntijuuden kuolemasta: paradoksaalisesti aikana, jolloin tietoa tuotetaan ja sitä on saatavilla enemmän kuin koskaan ennen, on tieteellisen tiedon arvostus kokenut romahduksen. Näen, että Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden asiantuntijuuden laajamittainen kyseenalaistaminen rinnastuu ilmiönä yleiseen tendenssiin asiantuntijuuden kriisistä ja niin sanotun kokemusasiantuntijuuden noususta. Siksi sovellan tässä tutkielmassa teorioita, joilla asiantuntijuuden kriisiä on selitetty, analyysiini sosiaalisen median asiantuntijuuden kyseenalaistavista diskursseista.

On mahdollista, että poliittiset diskurssit leviävät internetin alustoilta päättäjien puheeseen (Ylä-Anttila & Bauvois & Pyrhönen 2019, 7). Näin vaikuttaa jossain määrin käyneen myös kysymyksessä susien lukumäärästä ja siitä, kenellä on riittävästi asiantuntijuutta tuottaa siitä tietoa, sillä sosiaalisen median lisäksi keskustelua aiheesta on viime vuosina käyty myös eduskunnassa. Sinisten entinen kansanedustaja Reijo Hongisto jätti vuonna 2018 kirjallisen kysymyksen koskien Luonnonvarakeskuksen toiminnan herättämää epäluottamusta erityisesti metsästäjien keskuudessa (Leppä, 2018). Loppuvuodesta 2019 Keskustan kansanedustaja, ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Hannu Hoskonen puolestaan teki kantelun oikeusasiamiehelle susitilanteesta. Hoskosen mukaan Luonnonvarakeskuksen arviot susien määrästä eivät pidä paikkaansa ja sudet vaarantavat maaseudun asukkaiden hengen ja terveyden. (Maaseudun Tulevaisuus 11.12.2019). Nämä tapaukset osoittavat, että diskurssi tutkijoiden epäluotettavuudesta ei ole olemassa vain tietyn alueen ihmisten tai tiettyjen harrastepiirien keskuudessa vaan yltää jo valtiiovallan ylimpiin päättäviin elimiin saakka.

Työkseen luonnontieteellistä tietoa tuottavien tutkijoiden asiantuntijuuden kyseenalaistavan diskurssin valtaama tila julkisessa keskustelussa alleviivaa hegemonisoituvien diskurssien yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja siten myös tämän tutkielman merkitystä. Se kertoo myös susikysymyksen voimakkaasta politisoitumisesta ja herättää tarpeen pohtia, miten konflikti voisi olla ratkaistavissa. Tutkielmani aihe on yhteiskunnallisesti relevantti myös, koska disinformaatiolla ja salaliittoteorioilla saattaa olla kauaskantoisia seurauksia yhteiskunnassa ja asiantuntijoiden pätevyyttä kyseenalaistavat diskurssit pahimmillaan rapauttavat demokratiaa (Nichols 2017, 7). Maallikoiden ja asiantuntijoiden asettaminen, tässä tapauksessa suurpetokeskustelussa samalle viivalle, tekee susien lukumäärästä mielipidekysymyksen, jolloin kannan suotuisan suojelun taso vaarantuu. Aloitan tutkielmani asiantuntijuuden kriisin avaamisella, jonka jälkeen taustoitan Suomen susikonfliktin historiaa ja nykypäivää. Sen jälkeen esittelen aineiston ja menetelmät, joista siirryn itse analyysiin ja tuloksiin.

2. ASIANTUNTIJUUDEN KRIISI

Asiantuntijuus on murroksessa ja tieteellisen tiedon arvostuksen väitetään laskevan. Ilmiön todellisuudesta kertoo muun muassa se, että eduskunnan tulevaisuusvaliokunta toteutti vuonna 2016 ”Vastatieto –Tulevaisuuden asiantuntijuutta etsimässä” –hankkeen, jonka tarkoituksena oli kartoittaa asiantuntijuuden kokemaa muutosta yhteiskunnassa (Jakonen, 2016). Tietoa on nykyään enemmän ja helpommin saatavilla kuin koskaan aiemmin, mutta se ei ole lisännyt vaan vähentänyt kansalaisten arvostusta tiedettä ja asiantuntijoita kohtaan. Tässä kappaleessa määrittelen ensin asiantuntijuuden käsitteen yleisesti sekä ympäristöpoliittisessa kontekstissa ja siirryn sitten erittelemään tekijöitä, jotka ovat johtaneet asiantuntijuuden arvostuksen laskuun.

2.1. Asiantuntijuuden määritelmä

Yleisesti asiantuntijaksi kutsutaan henkilöä, jolla on sellaista erikoistunutta tietämystä ja taitoja, jota muilla ei ole ja, joka käyttää näitä kykyjään erilaisten ongelmien ratkaisuun. Olennaista asiantuntijuudessa on yhteiskunnallinen arvostus eli se, että muut ihmiset myös tunnustavat sekä tunnustavat asiantuntijan kyvyt. Asiantuntijuuteen kuuluu olennaisesti puolueettomuus ja asiantuntijan toimintaa säätelee oman ammattikunnan eettiset

periaatteet. Esimerkiksi tiedeyhteisössä vertaisarviointi takaa melko hyvin sen, että tieteellinen tieto on koeteltua ja luotettavaa. (Väliverronen 2016, 44.)

Asiantuntijuus on asia, joka elää yhteiskunnallisten muutosten mukana ja jonka määritelmä ei siten ole muuttumaton. Varsinkin viimeisimpien vuosikymmenten institutionaaliset ja mediamaisemalliset muutokset ovat vaikuttaneet siihen, miten käsitämmme asiantuntijuuden. Perinteisesti tieteellinen tieto on erotettu arkihavaintoihin perustuvasta maallikkotiedosta sen objektiivisuuden perusteella. Tieteellisellä tiedolla on ollut yhteiskunnallinen arvovalta-asema eli sitä on käytetty poliittisten päätösten pohjana (Ylönen 2010, 90; Pellizzoni 2011, 765; Lidskog & Sundqvist 2018, 310). Asiantuntijuuden määritelmää on jossain määrin pyritty venyttämään esittämällä, että asiantuntijaksi voi tulla myös käytännön kokemuksen kautta, jolloin kyseessä on niin kutsuttu kokemusasiantuntijuus. Kokemusasiantuntijuuden käsite on kuitenkin saanut osakseen myös runsaasti kritiikkiä eivätkä kaikki suhtaudu suopeasti asiantuntijuuden määritelmän laimentamiseen. (Väliverronen 2016, 44.) Voidaankin sanoa, että muutoksista huolimatta tieteellisellä tiedolla on edelleen varsin vankka asema objektiivisen tiedon tuottajana ja poliittisten päätösten pohjana.

2.2. Asiantuntijuus ympäristöpoliittisessa kontekstissa

Keskustelu susien lukumäärästä on ympäristöpoliittinen kysymys, joten tässä kappaleessa avaan hieman, millaisia merkityksiä asiantuntijuudella on nähty erityisesti ympäristöpoliittisessa kontekstissa.

Asiantuntijuuden ja politiikan suhde on ollut klassinen teema jo Platonin kirjoituksista alkaen. Demokratian ja tieteen on nähty olevan läheisessä suhteessa: tieteen normit ja liberaalit arvot kulkevat käsi kädessä. Erityisesti ympäristökysymyksissä on pidetty selvänä, että luonnontiede on avainasemassa tiedon tuottamisessa ja asiantuntijoita pidetään laajalti erittäin tärkeinä, jotta voidaan ymmärtää laajoja ja kauaskantoisia ympäristöongelmia (Pellizzoni 2011, 765; Lidskog & Sundqvist 2018, 310). Lidskog ja Sundqvist (2018, 310) puolestaan viittaavat Ulrich Beckin riskiyhteiskunta -teoriaan huomauttaen, että asiantuntijoiden tarjoama tieto on välttämätöntä myös riskienhallinnan kannalta. Erityisesti ympäristökysymyksissä tieteellisellä tiedolla on rooli, jossa se sekä tunnistaa, että ratkaisee ympäristöongelmia. Se, nähdäänkö tieteen itsessään käyttävän valtaa vai olevan pelkästään vallanpitäjien poliittinen ase muiden rinnalla, on kuitenkin kiistanalaista.

Yleisesti ympäristökysymyksissä poliitikkojen turvautuminen asiantuntijoihin kasvaa, kun ongelmat monimutkaistuvat (Collingridge & Reeve 1986). Kasvavien ja monimutkaistuvien ympäristöongelmien aikana asiantuntijuus on siis erittäin kysyttyä politiikan tueksi, mutta samaan aikaan se kohtaa voimakasta kyseenalaistusta (Euroopan Unioni, 2001). Syynä on tieteen politisaatio. Pellizzonin (2011, 768) mukaan tieteen politisaatio on prosessi, jossa tieteellisen tiedon eriytyminen on johtanut asiantuntijoiden määrän kasvuun. Se tarkoittaa sitä, että asiantuntijoiden neuvoista on tullut kauppatavaraa, mitä ostetaan ja myydään eri tarkoituksia ajamaan.

Reitan (2004, 439) puhuu asiantuntemuksen politiikka-politisaatio -dikotomiasta, jossa ensin mainitulle olennaista on tieteellinen argumentaatio sekä ilmiöiden kuvaaminen teknisesti ja epäpoliittisesti byrokraattisilla areenoilla. Politisaatioprosessissa ilmiöt puolestaan kehystetään ideologisesti ja kuvaillaan poliittisten jakolinjojen ja intressiristiriitojen kontekstissa. Tämä on nähtävissä esimerkiksi suurpetokysymyksissä siinä, miten asiantuntijat vedetään mukaan politisoituneeseen keskusteluun ja miten tutkijoilta vaaditaan kannanottoja eikä pelkkiä tieteellisen tutkimuksen tulosten esittelyä.

2.3. Mikä on johtanut asiantuntijuuden kriisiin?

Asiantuntijuuden kriisiytymistä on selitetty lukuisilla eri yhteiskunnallisilla ja sosiaalipsykologisilla teorioilla. Tässä kappaleessa käsitellän ilmiötä modernisaation, viestinnän muutoksen, vahvistusharhan, Dunning-Kruger -efektin sekä Foucault'n hallintateorian näkökulmista. Lopuksi pohdin lyhyesti asiantuntijuuden rapautumisen seurauksia.

Asiantuntijoiden auktoriteetin kyseenalaistaminen voi tiettyyn pisteeseen asti olla tervettä, demokratiaan kuuluvaa kriittisyyttä, mutta riskinä on tieteellisen tiedon sekoittaminen kokemus- tai kenttäasiantuntijuuteen. Väliiverrosen (2016, 39) mukaan asiantuntijatiedon kriisin taustalla vaikuttaa yhteiskunnan modernisaatiokehitys ja koulutustason nousu, jotka ovat johtaneet yksilöllistymiseen ja siitä kumpuavaan instituutioiden kritiikkiin. Väliverronen erittelee kehityksen taustalla vaikuttavat tekijät murroksina suhteessa yhteiskunnallisiin instituutioihin, viestintään ja mediaan sekä yksilöllistymiseen. Giddens (1992) on kuvannut instituutioita abstrakteina asiantuntijajärjestelminä, jotka myöhäismodernissa yhteiskunnassa ovat jatkuvassa uudistuspainessa. Instituutioiden rapautuminen on yksi

asiantuntijuuden kyseenalaistumiseen johtava tekijä. Toisaalta myöhäismodernia yhteiskuntaa on kuvattu myös riskiyhteiskunnaksi, jossa jokainen puntaroi jatkuvasti elämäänsä liittyviä riskejä ja hakee tukea asiantuntijoilta tai sellaisina esiintyviltä. (Väliverronen 2016, 40.)

Myöhäismodernia yhteiskuntaa leimaa yksilöllistyminen. Samalla, kun monet kansalliseen ja alueelliseen identiteettiin kuuluvat asiat ovat globalisaation myötä murentuneet, on tilalle syntynyt erilaisia, usein kulutuskulttuurilähtöisiä heimoja. Yksilöllistyneessä yhteiskunnassa jokainen valitsee oman elämäntyylinsä ja voi kuvitella rakentavansa yksilöllistä identiteettiään seuratessaan alakulttuurien muoti-ilmiöitä. Yksilöllistymisen yksi seuraus on se, että perinteisiin asiantuntija-auktoriteetteihin ei enää turvauduta kuten ennen vaan jokainen valitsee itse ne asiantuntijat, joihin luottaa. (Väliverronen 2016, 42.)

Viestintä ja mediamaisema ovat myöhäismodernissa yhteiskunnassa muuttuneet siten, että kahdenvälisen viestinnän ja joukkoviestinnän väliin on muodostunut näitä molempia yhdistelevä muoto, johon kuuluu muun muassa sosiaalinen media ja blogit. Castells (2009) on kuvannut tätä välimuotoa henkilökohtaiseksi joukkoviestinnäksi. Henkilökohtainen joukkoviestintä mahdollistaa sen, että kuka tahansa voi saada haluamalleen viestilleen suuren yleisön sekä verkostoitua samanmielisten kanssa. Wellman (1999) puolestaan on kuvannut ilmiötä verkostoituneen individualismin käsitteellä: sosiaalinen media ja blogit luovat uusia mahdollisuuksia sosiaalisten suhteiden luomiseen. Samalla niiden yksilöllisyyttä suosivat käytötavat syrjäyttävät perinteisempiä tapoja muodostaa sosiaalisia suhteita. (Väliverronen 2016, 42.) Myös Nichols (2017, 69) esittää sosiaalisen median ja blogit, mutta myös Googlen ja Wikipedian syytäksi asiantuntijuuden arvostuksen laskulle: kun jokainen voi tehdä omaa ”tutkimusta” suorittamalla muutamia hakukonehakuja kiinnostuksen kohteistaan, saattaa se luoda harhan siitä, että oma tietämys asioista on samalla tasolla kuin alan arvostetuimpien tutkijoiden. Internet on siis demokratisoinut tiedonhakuja, mikä kaikkien hyvien puoliensa lisäksi saattaa aiheuttaa ihmisille valheellisen kuvan oman tietämyksen tasosta erityisesti, mikäli ei ole koulutettu erottamaan oikeaa tietoa ja kelvollisia lähteitä kaikesta muusta materiaalista.

Eräs, muun muassa Nicholsin (2017, 64), mukaan merkittävä tekijä asiantuntijoiden auktoriteetin kyseenalaistamisen taustalla on vahvistusharha. Vahvistusharha -termillä kuvataan sitä, miten ihmisillä on taipumus löytää vahvistuksia omille uskomuksilleen, siinä

missä omien uskomusten vastaisia faktoja ei haluta ottaa vastaan. On tyypillistä, että median kuluttajat valikoivat kuluttamansa median ennakkoasenteidensa mukaisesti muodostaen näin oman informaatioympäristönsä. Asiantuntijat ovat esittäneet huolensa siitä, että erityisesti internetin aikakaudella valikoiva median kuluttaminen johtaa vääristyneeseen ymmärrykseen asioiden kokonaiskuvasta. (Knobloch-Westerwick & Mothes & Polavin 2020, 104-105.) Akateemisen koulutuksen saaneet eivät ole immuuneja vahvistusharhalle, mutta tiedeyhteisössä vertaisarviointi yleensä takaa sen, ettei tieteen tulokset ole tutkijoiden vahvistusharjojen vinouttamia. Sosiaalisessa mediassa tai blogeissa vastaavaa tarkistusprosessia ei ole, jolloin niiden lukijoiden käsitys asioiden tilasta saattaa vääristyä.

Myös niin kutsuttua Dunning-Kruger -efektiä on käytetty selittämään asiantuntijuuden kriisiä. Dunning-Kruger -efektillä tarkoitetaan sitä, miten ihmisillä on tapana yliarvioida omat kykynsä, koska epäpäteviltä ihmisiltä puuttuvat metakognitiiviset kyvyt huomata omat virhepäätelmänsä. Metakognitio on kykyä arvioida, miten hyvin itse suoriutuu, milloin on oikeassa ja milloin väärässä. Toisin sanoen samat kyvyt, jotka mahdollistavat pätevyyden jollakin alalla, ovat samoja, joita tarvitaan arvioidakseen omia kykyjään. Tämän seurauksena ihmisillä on tapana arvioida olevansa keskiarvoa parempia monissa tehtävissä. Useissa Dunningin ja Krugerin tutkimuksissa on todettu, että noviiseilla on heikommät metakognitiiviset kyvyt kuin asiantuntijoilla. (Dunning & Kruger 1999, 1-2.)

Dunningin ja Krugerin mukaan vääriä luuloja omasta tietämyksestä ja kyvyistä saatetaan elätellä esimerkiksi siksi, että ihmiset eivät juuri saa negatiivista palautetta osaamisestaan jokapäiväisessä elämässä ja omien kykyjen arvioiminen kehittyy sosiaalisen vertailun avulla, jota kaikki eivät opi. (Dunning & Kruger 1999, 11). Dunning-Kruger -efekti siis vääristää julkista keskustelua, jossa asioista vähiten tietävät esiintyvät itsevarmemmin kuin tietämyksen rajoistaan tietoisemmat ja artikulaatioissaan varovaisemmat asiantuntijat.

Yksi tapa pyrkiä ymmärtämään asiantuntijuuden kriisiä, on foucaultlaisittain tiedon ja vallan kytköksiä analysoimalla. Foucault'n (1980, 35) mukaan tietoa ei ole ilman valtasuhteita eikä valtaa ilman siihen linkittyvää tietokenttää. Valta toimii verkostomaisesti kaikissa ihmisten välisissä suhteissa houkuttelemalla ihmisiä kontrolloimaan ja normalisoimaan omaa käytöstään. Normalisointiin liittyvät diskurssit, jotka määrittelevät sen, mitä pidetään normaalina. Diskurssit representoivat maailmaa liittäen ominaisuuksia kuvailemiinsa

asioihin. Mikäli diskurssi kehittyi hegemoniseksi eli hallitsevaksi, alkaa se viedä tilaa muilta diskursseilta. Diskurssit muodostavat siis keskenään hierarkkisia suhteita. (Lindroos 2008, 194.) Foucault'n teoriaan pohjaten, asiantuntijatiedon voi siis nähdä hallintana, joka sisäistetään osaksi itsehallintaamme. (Saaristo & Jokinen 2005, 195–196). Tällöin asiantuntijuuden kritiikin voi puolestaan tulkita olevan pyrkimys paeta hallittavuutta (Lindroos 2008, 188, 206).

Yhteiskunnan menestys vaatii kehittyneitä työnjakoa ja sitä, että eri aloilla on oman alansa asiantuntijoita, joiden osaaminen tuottaa kollektiivista hyvää. Siksi asiantuntijuuden rapautuminen on pahimmillaan uhka demokratialle. Edustuksellinen demokratiakaan ei toimi, mikäli äänestäjäkunta ei ole pätevä päättämään käsillä olevista asioista. Populismi eli monimutkaisten ongelmien työstäminen helpoksi ratkaisuksi päättyy lopulta tilanteeseen, jossa asiantuntijoiden ja kansalaisten välillä ei vallitse molemminpuolista kommunikaatiota ja luottamusta. (Nichols 2017, 67.)

3. SUSIKONFLIKTIN HISTORIA JA NYKYPÄIVÄ SUOMESSA

Suden ja ihmisen historia kietoutuu yhteen. Sudesta ensimmäisen kerran jo 30 000 vuotta sitten domestikoitunut koira on ollut ihmisen läheisin kumppanuuslaji jo tuhansia vuosia. Sudet ja ihmiset ovat kautta aikain kilpailleet saaliseläimistä, mutta myös hyötäneet toisistaan yhdessä saalistamalla. Suden, sittemmin koiran ja ihmisen yhteiseloa on todennäköisesti edesauttanut se, että molemmille on lajityypillistä elää tiiviissä perheyhteisöissä ja sen takia muinaiset sudet ovat sopeutuneet ihmislauman jäseniksi. (Laaksonen 2013, 122-125.)

Neoliittisen vallankumouksen myötä ihmisen ja suden suhde muuttui. Sutta alettiin pitää vihollisena, koska se verotti ihmisen kasvattamaa karjaa. Kristinuskokin on mitä luultavimmin vaikuttanut ihmisen petosuhteen muutokseen: siinä missä panteistisissa muinaisuskoina jumaluutta nähtiin kaikkialla ja sudellakin oli oma haltijansa, leimasi kristinuskon pakanauskosten jumalat paholaisiksi ja Raamatussa susi oli pahuuden vertauskuva. Vaikka jo 1400-luvulla lainsäädännössä oli viitteitä petovihasta, vasta 1800-luvun puolivälin jälkeen sutta alettiin metsästä tehokkaasti. (Laaksonen 2013, 129.)

Susikannan kokoon on kautta aikain vaikuttanut riistaeläinten kantojen koko: esimerkiksi 1800-luvun puolivälissä hirvikanta oli historiallisen alhainen, minkä seurauksena sudet tulivat etsimään ruokaa ihmisasutusten läheltä ja söivät karjaa sekä harvinaisemmissa tapauksissa ihmislapsia. Tuolloin lehdistö alkoi vaatia päättäjiltä susiongelman pois hoitamista ja samaan aikaan riistakantojen hupeneminen motivoi metsästäjiä entisestään tehostamaan suden metsästystä. Teollistuvassa yhteiskunnassa metsästäjät myös saivat käyttöönsä entistä tehokkaampia aseita, minkä seurauksena susikanta hävisi Etelä-, Länsi- ja Keski-Suomesta 1880-luvulla. Valtiollisen tapporahan maksaminen lopetettiin vuonna 1971, mutta itärajan kunnissa sitä maksettiin vuoteen 1975 asti. Susi rauhoitettiin poronhoitoalueen ulkopuolella vuonna 1973, mutta sitä sai yhä metsästää tietyin edellytyksin ja käytännössä metsästyssäädökset vaihtelivat tilanteen mukaan, sallien metsästyksen aina siellä, missä kanta vahvistui. (Laaksonen 2013, 129-133.)

2000-luvulle tultaessa susien määrä oli alhainen, noin 100 yksilöä, mutta lähti suojelutoimien tehostamisen myötä nousuun, saavuttaen korkeimmillaan noin 250 yksilön lukumäärän vuonna 2006 (Luonnonvarakeskus). 2000-luvulla voimakkainta susipoliittista kamppailua käytiin vuosina 2015-2017, kun Maa- ja metsätalousministeriössä kirjattiin suden kannanhoitosuunnitelmaan päätös kannanhoidollisen metsästyksen sallimisesta. Kannanhoidollista metsästystä perusteltiin tavoitteilla vähentää salametsästystä ja parantaa suden sosiaalista hyväksyttävyyttä. Käytännössä kannanhoidollinen metsästys muutti suden metsästyksen haittaperustaisten lupien myöntämisestä ennalta määrätyn kiintiön mukaisiin lupiin ja systemaattiseen kannan supistamiseen. Kannanhoidollisessa metsästyksessä ammuttiin vuonna 2015 17 sutta, jonka lisäksi poliisin luvalla ammutut ja muilla tavoin kuolleet sudet mukaan laskettuna susia kuoli yhteensä 42. Vuonna 2016 kannanhoidollisen metsästyksen saalis oli 43 yksilöä, kokonaispoistuman ollessa yhteensä 78 sutta. Vuoden 2016 saaliista 20 oli laumojen alfayksilöitä, joiden tappamista ohjeistuksen mukaan olisi pitänyt välttää, koska niillä on tärkeä merkitys susilauman koossa pysymisen ja normaalin toiminnan kannalta. (Maa- ja metsätalousministeriö, 2016.) Muun muassa runsaan alfakuolleisuuden vuoksi kannanhoidollinen metsästys todettiin yleisesti varsinkin luonnonsuojelujärjestöjen taholta epäonnistuneeksi kokeiluksi (Suomen luonnonsuojeluliitto, 2016). Kannanhoidollisen metsästyksen kokeilua ei ole jatkettu vuoden 2016 jälkeen vaan kaatolupien myöntäminen on palautettu jälleen haittaperustaiseksi. Poikkeusluvan saamisen perustelevaksi haitaksi katsotaan tosin myös sosiaalinen haitta, esimerkiksi susipelko (Metsähallitus, 2015). Tällä hetkellä susien kannanhoidollisen

metsästyksen jatkoa selvitetään Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnittelu ja määrittely -hankkeen valmistelu- ja ohjausryhmissä (Maa- ja metsätalousministeriö, 2020).

Petopoliittisen keskustelun ytimessä on luonnonsuojelun ja maaseudun ihmisten arjen välinen ristiriita. Taustalla vaikuttaa myös toimijoiden erilaiset arvot ja intressit sekä kulttuurien ja elämäntapojen erilaisuus: susikonflikti tuo näkyviin laajempia, yhteiskunnallisia kulttuurin ja sosioekonomiseen rakenteeseen liittyviä ristiriitoja. (Laaksonen 2013, 211.) Koska sudet elävät erämaisissa ympäristöissä, joutuvat niiden haitat kokemaan paikallisväestö. Susipolitiikkaa taas suunnitellaan ja toimeenpannaan erilaisissa hallinnollisissa elimissä kuten Maa- ja metsätalousministeriössä ja Euroopan Unionissa. Paikallisväestö saattaa kokea epäoikeudenmukaisena sen, että heidän elinympäristöään koskeva päätöksenteko tapahtuu heidän vaikutusalueensa ulkopuolella. Paikallisväestö myös rinnastaa luonnonsuojelijat kaupunkiväestöön, vaikka luonnonsuojelijoita on toki myös maaseudulla elävien keskuudessa. Luonnonsuojelijoiden Euroopan Unionin säädöksiin vetoaminen saattaa aiheuttaa vaikutelman siitä, että luonnonsuojelijat ovat kytköksissä ulkopuolisiin vallan verkostoihin. Vuoropuhelua eri osapuolten välillä vaikeuttaa myös hallinnollinen kieli ja muodollisuudet, jotka saattavat olla ristiriidassa paikallisväestön arkijärjen kanssa. Ulkoinen valta on muuttanut yksilöiden toimintamahdollisuuksia, esimerkiksi EU-jäsenyys rajoitti suden metsästystä. (Laaksonen 2013, 211-212.) Suden historia haittaeläimenä vaikuttaa asenteisiin sitä kohtaan yhä tänä päivänä. Susi on ollut tiukasti suojeltu vasta vuodesta 2007 saakka, kun taas valtaosa metsästäjistä on keski-ikäisiä, jolloin suden suojelu on varsin uusi ja sopeumista vaativa asia ja valtiollinen puuttuminen aiheuttaa myös sen vuoksi vastarintaa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019.)

Tieto on vallan väline. Siksi keskeinen ristiriitojen aihe on kysymys siitä, kuka tuottaa oikeaa tietoa susikannan koosta. Kysymys kannan koosta on olennainen, koska sen perusteella suunnitellaan kannanhoidoa ja myönnetään kaatolupia. Luonnontieteellisellä tiedolla on perinteisesti ollut hegemoninen asema tiedon tuottajana, kun taas paikallisväestöllä on omaa arkikokemukseen pohjautuvaa tietoa, jota he kokevat, ettei riittävästi hyödynnetä. Se aiheuttaa joillakin epäluottamusta tieteellistä tietoa kohtaan ja epäilyksiä, että tutkijoilla olisi omia intressejä taustalla kanta-arviota tehdessä. Luonnontieteellistä tietoa korostamalla voidaan pyrkiä palauttamaan yhteiskunnalliset ja kulttuuriset ilmiöt takaisin luontoon. Kuitenkaan lopulta oikea tietokaan ei anna vastausta siihen, mikä susikannan ideaali koko

olisi, koska siinä kysymyksessä palataan ihmisten erilaisiin intresseihin, kulttuureihin ja arvoihin, jotka vaikuttavat mielipiteeseen asiasta. (Laaksonen 2013, 213-214.)

Suden suojelu on monitahoinen vyyhti, jossa olennaista on sekä sosiaalisen että ekologisen järjestelmän vuorovaikutus. Sosiaalisella järjestelmällä viitataan ihmistoimintaan aina yksilötasolta instituutioihin siinä missä ekologinen järjestelmä kattaa koko luonnon, lajit, populaatiot ja yksilöt. Näiden järjestelmien vuorovaikutus tarkoittaa esimerkiksi sitä, miten yksittäisen ihmisen kokemukset voivat vaikuttaa kokonaiseen populaatioihin tai yksittäiset sudet ihmisten tunteisiin ja sitä kautta asioiden politisoitumiseen, politiikkaan ja instituutioihin. (Carter ym. 2019, 384-413.) Suomessa susikonflikti kaikkine poliittisine ja kulttuurisine ulottuvuuksineen on nykyään tunnistettu tosiasia ja sen ratkaisemiseen tähtääviin toimiinkin on ryhdytty. Yhtenä esimerkkinä uudenlaisesta panostuksesta kiistan ratkaisemiseksi toimii vuonna 2019 käynnistynyt EU Life BorealWOLF -hanke, joka pyrkii usein eri keinoin ja sidosryhmiä yhdistäen lievittämään konfliktia ja edistämään suden suotuisaa suojelutasoa (Maa- ja metsätalousministeriö, 2019).

4. AINEISTO JA MENETELMÄT

Aineistona tässä tutkielmassani käytän Facebookin avoimista ryhmistä poimittuja kommentteja ja keskusteluja, joissa aiheena on Suomen suurpetopoliitiikka ja Luonnonvarakeskuksen toiminta. Olen kerännyt kommentit kahdesta suurpeto- ja eräaiheisestä ryhmästä, joiden lukeminen ei vaadi ryhmän jäsenyyttä. ”Suurpeto Poliitiikka” -ryhmässä on 10 000 jäsentä. ”Korpi Makasiini” -sivulla, joka määrittelee itsensä ilmaiskanavaksi metsästäjille, on 22 746 tykkääjää. Kommentteja on lopullisessa aineistossa 130 kappaletta ja ne on poimittu sattumanvaraisesti loppuvuoden 2019 ja alkuvuoden 2020 aikaisista suurpetoja ja Luonnonvarakeskuksen toimintaa käsittelevistä keskusteluista. Aineiston rajaamisessa hyödynsin ajatusta aineiston kylläntymisestä eli lopetin aineiston keruun siinä vaiheessa, kun aineisto alkoi toistaa itseään eikä uuden materiaalin kerääminen enää vaikuttanut tuovan mitään uutta aineistooni. (Eskola & Suoranta 1998, 62-63.)

Olen kerännyt aineistoni tarkoituksella ryhmistä, joiden jäsenet koostuvat pääasiassa metsästäjistä ja maaseudun asukkaista, joiden keskuudessa diskurssi Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden epäpätevyydestä arvioida susikannan kokoa on

voimakkainta. Luonnonsuojeluhenkisemmistä ryhmistä kerätty aineisto tuottaisi varmasti varsin erilaista kuvaa ihmisten asenteista petoja ja Luonnonvarakeskuksen työtä kohtaan. Ajattelen kuitenkin, että on mielekästä tutkia metsästäjien ja maaseudun asukkaiden asennoitumista ja heidän keskuudessaan yleisiä puhetapoja, koska ne muovaavat sellaista todellisuutta, joka täysin erilaisessa sosiaalisessa ja kulttuurisessa ympäristössä eläessä jää helposti näkymättömiin. Ajattelen, että on olennaista pyrkiä ymmärtämään myös näitä ihmisiä ja heidän kulttuurissaan yleisiä näkemyksiä asioiden tilasta, jotta uhanalaisten eläinten suojeluun liittyviä kysymyksiä voidaan tulevaisuudessa ratkaista yhä paremmin.

Tutkielman eettisyyden kannalta on tärkeää tuoda esiin myös oma subjektipositioni luonnonystävänä, jonka kiinnostus suurpetokysymyksiin nousee henkilökohtaisesta halusta edistää uhanalaisten eläinlajien suojelua. Tiedostaen oman subjektipositioni ja ollessani sen suhteen rehellinen myös lukijalle, voin parhaani mukaan pyrkiä tekemään tutkielmani niin puolueettomasti kuin mahdollista, tiedostaen kuitenkin samalla sen, että tiede ihanteista huolimatta harvemmin yltyä täydelliseen objektiivisuuteen.

4.1. Sosiaalinen media aineistona

Sosiaalisen median aineiston erityispiirteinä voidaan pitää sitä, että ihmisten on todettu ilmaisevan itseään internetin kasvottomuuden luoman anonymiteetin tunteen myötä sosiaalisessa mediassa suuremmin ja avoimemmin kuin kasvotusten tapahtuvassa kanssakäymisessä. Siitä johtuen sosiaalisen median aineistosta voi löytää erityisen vahvoja, tunnepitoisia kannanottoja, kovaa kritiikkiä ja jopa suoranaista vihaa ja uhkauksia. (Suler 2004, 321.) Tämä tulee hyvin esiin aineistossani, jossa kielenkäyttö on pääasiassa hyvin kärjekästä. Sen voi katsoa sekä hyödyksi, että haitaksi: toisaalta voi ajatella, että kommentit heijastelevat kirjoittajiensa todellisia tuntemuksia, kun suurempaa sensuuria ei ole harjoitettu. Toisaalta on mahdollista, että seassa on myös samanmielisten keskuudessa helposti yltyvää tunnepitoista argumentointia, jonka asiasisältöä ei ole aivan loppuun asti mietitty.

Facebookiin kirjoittaneet ihmiset eivät ole tietoisia siitä, että käytän heidän kommenttejaan kandidaatintutkielmaani, mutta koska kommentit on kirjoitettu avoimiin ryhmiin kaikkien nähtäville, on niiden käyttö mielestäni perusteltua (Kosonen 2018, 119). Aineistoni ei ole erityisen arkaluontoista, koska se on kokonaisuudessaan kirjoittajiensa vapaaehtoisesti internetiin tuottamaa eikä aihekaan liity ihmisten yksityisasioihin, terveyteen tai muuhun

arkaluonteiseen. Keskustelijoiden tunnistamisen estämiseksi olen kuitenkin häivyttänyt nimet ja nimimerkit aineistostani.

4.2. Retorinen diskurssianalyysi

Diskurssianalyysi on tutkimusmenetelmä, joka perustuu sosiaalisen konstruktionismin teorialle (Jokinen 2016, 251). Sosiaalisen konstruktionismin teoria haastaa näkemyksen siitä, että tieto perustuu objektiiviseen maailman havainnoimiseen ja väittää, että sen sijaan tieto muodostuu sosiaalisissa prosesseissa (Burr 2015, 2-3). Konstruktioprosesseissa olennaista on kieli, jonka avulla luomme kategorioita kokemuksestamme ja välitämme niitä muille ihmisille. Ilman kieltä, kokemuksemme maailmasta on tarkentumaton. Toisin sanoen, kieli rakentaa kokemuksen ihmisyydestä ja kokemus voisi siten olla aina myös toisella tavalla konstruoitunut, sillä kielen mahdollisuudet ovat rajattomia (Burr 2015, 53-55). Kielen konstruktiiivinen voima tarkoittaa, että kielellä ei ainoastaan kuvata maailmaa vaan myös merkityksellistetään, rakennetaan, uusinnetaan ja muutetaan sitä (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 26).

Retorinen analyysi on yksi diskurssianalyysin painopistealue (Jokinen 2016, 337). Siinä painotus on kielenkäytön tutkimisessa siitä näkökulmasta, miten yleisö pyritään saamaan vakuuttumaan ja kannattamaan haluttuja todellisuuden versioita. Kilpailevien merkityssysteemien maailmassa argumentointi on keino, jolla retorisia kamppailuja poikkeavien puhetapojen välillä käydään (Perelman 1977, 17). Retorisessa analyysissä keskitytään tarkastelemaan argumentointia sinänsä, ei argumentoitavan asian tosiasiallista sisältöä sillä kuten diskurssianalyysissä yleensä, myös retorisyssä analyysissä todellisuus nähdään tulkinnallisena, ei faktuaalisena. (Jokinen 2016, 338).

Perelmanin (1977) mukaan argumentoinnissa on tavoitteena vahvistaa jonkin käsityksen asemaa tai heikentää vastakkaisen näkemyksen asemaa. Argumentaatiossa osapuolet asemoituvat tietyn näkemyksen kannattajiksi tai vahvistajiksi ja argumentteja käytetään näiden asemien vahvistamiseen ja puolustamiseen. Olennaista argumentaatiossa on yleisösuhte. Taitava argumentaatio rakennetaan aina vakuuttamaan ja sitouttamaan se yleisö, jolle se on tarkoitus esittää (Perelman 1977, 28).

Vakuuttava retoriikka voidaan nähdä eräänlaisena faktan tuottamisena. Raportoimalla ilmiöistä ikään kuin kiistattomina tosiasioina, faktuaalistetaan ne, samalla häivyttäen muut

todellisuuden tulkinnat. Tällöin todellisuuden sosiaalisesti rakentuva luonne hämärtyy. Toinen todellisuuden tuottamiseen vahvasti kuuluva strategia on kategorisointi. Oikeastaan minkäänlaisia kuvauksia olisi mahdoton tehdä ilman asioiden jonkinlaista kategorisointia toisistaan eri tavoin poikkeaviksi. Kategorisoinnissa asioita, ihmisiä ja tekoja saatetaan muotoilla normaaleiksi tai epänormaaleiksi, hyviksi tai tuomittaviksi ja niin edelleen. (Jokinen 2016, 341).

Jokinen (2016, 344) jaottelee retoriset keinot väitteen esittäjään ja esitettyyn argumenttiin keskittyviin keinoihin. Väitteen esittäjään keskittyvät keinot pyrkivät eri tavoin tuottamaan väitteen esittäjästä kuvaa luotettavana henkilönä, kun taas esitettyyn argumenttiin liittyvät keinot yrittävät saada asian itsessään vaikuttamaan mahdollisimman kannatettavalta. Yleisiä Jokisen (2016, 345-366) listaamia retorisia keinoja ovat etäännyttäminen omista intresseistä, puhujakategorioilla oikeuttaminen, liittoutumisasteen säätely, konsensuksella tai asiantuntijan lausunnolla vahvistaminen, ”tosiasioiden puhuminen puolestaan”, kategorioiden käyttö vakuuttamisen keinona, yksityiskohdilla ja kertomuksilla vakuuttaminen, metaforien käyttö ja ääri-ilmaukset. Tätä yleisimpien retoristen keinojen listaa käytän tukenani analysoidessani aineistoani, huomioiden samalla kuitenkin muutkin aineistossa mahdollisesti esiintyvät retoriset keinot.

5. AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET

Tässä kappaleessa analysoin aineistoani eli Facebookin kahden suurpeto- ja eräaiheisen ryhmän keskustelua Suomen susista ja Luonnonvarakeskuksen toiminnasta. Analyysini on aineistolähtöistä eli pyrin sulkemaan pois omat ennakkoasenteeni ja odotukseni aineistossa mahdollisesti esiintyvistä diskursseista ja sen sijaan antaa aineiston puhua puolestaan. Aloitin analyysin tekemisen lukemalla aineiston useita kertoja läpi. Usean lukukerran jälkeen aloin erottaa siinä usein toistuvia puhetapoja ja ryhdyin jaottelemaan kommentteja karkeisiin kategorioihin. Aineistosta nousi esiin viisi diskurssia: asiantuntijuuden mitätöinti, halu palauttaa valta maaseudulle, metsästäjien kategorisointi asiantuntijoiksi, uhkakuvien maalailu ja salaliittoteoriat. Retorisia keinoja, joita aineistossa toistuu ovat muun muassa kvantifiointi, ääri-ilmaukset, asiantuntijalausunnolla vahvistaminen, konsensukseen vetoaminen ja empiirisiin havaintoihin vetoaminen. Retoriikkaa analysoitaessa on aina otettava huomioon argumentaation yleisösuhte (Perelman 1977, 28). Tässä tapauksessa argumentit esitetään pääasiassa samanmielisille ihmisille, eli muille metsästäjille ja

maaseudun asukkaille, jotka kokevat susien esiintymisen negatiivisena asiana. Tämä vaikuttaa käytettävään retoriikkaan esimerkiksi siten, että kielenkäyttöä ei juuri pyritä pehmentelemään vaan omat mielipiteet tuodaan julki kaunistelematta.

5.1. Asiantuntijuuden mitätöinti

Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden toiminta herättää tutkimillani sosiaalisen median alustoilla huomattavasti kritiikkiä. Keskusteluissa vaikuttaa vallitsevan varsin vahva konsensus siitä, että Luonnonvarakeskuksen tutkijat eivät ole luotettava taho tuottamaan tietoa susien lukumäärästä. Vain muutamissa kommentteissa tutkijoiden tekemää työtä puolustetaan. Tutkijoiden asiantuntijuutta mitätöidään aineistossa monenkirjavin retorisin keinoin.

(1) näinhän tämä menee.valehellaan tietentahtoen pantasusien,pannattomien susien ja koirasusien määrä.näitähän piisaa

Esimerkissä 1 kommentin kirjoittaja syyttää suoraan tutkijoita tahallisesta valehtelusta. Kommentissa viitataan myös Suomen susikannan väitettyyn "epäpuhtauteen" mainitsemalla koirasudet. Tähän salaliittoteoriaan paneudun tarkemmin kappaleessa 5.5.

(2) Sevai nuijien elukoijien vuosittainen "tutkiminen" elättää loppusissaan meleko läjää yliopistoista ulostyönnettyjä viherpiiperoita...

(3) Se ainut pieni luottamus "tutkijoihin" mennyt jo aikoja sitte

Aineistoesimerkeissä 2 ja 3 kommenttien kirjoittajat tuovat esiin epäilevän asenteensa Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden pätevyyttä kohtaan sijoittamalla sanat "tutkiminen" ja "tutkijat" lainausmerkkeihin, joilla implikoidaan, että tutkiminen ei täytä tieteellisen tutkimuksen standardeja vaan on kenties jonkinlaista pseudotutkimusta. Kommentoijat myös kvantifioivat sanaparilla "meleko läjää" tutkijoiden määrää rakentaen mielikuvaa suurista joukoista tutkijoita, joiden "elättäminen" tapahtuu jonkun muun, kenties veronmaksajien kustannuksella. Kvantifointia ovat myös ilmaisut "ainut pieni" ja "aikoja sitte" kommentissa 3. Myös tutkijoiden nimittäminen "yliopistoista ulos työnnettyiksi viherpiiperöiksi" vahvistaa kommentin kirjoittajan argumentointia sen puolesta, että

tutkijoiden akateeminen koulutus ei tee heistä päteviä tekemään työtään. Kokonaisuudessaan kommentissa siis kyseenalaistetaan tutkijoiden pätevyys työhönsä ja implikoidaan tutkimuksen tekemisen mahdollisesti olevan tarpeellisen työn sijaan jonkinlainen suojatyöpaikka.

(4) Miten tuommosella pelleporukalla on noin paljon valtaa, arviot, niin niinkun suurin ja piirtein, luonnossa eläviä ei uskota missään muodossa. Vain heidän omat ja niin varmasti oikeat lukemat pitää paikkansa. Hevonkuuseen koko pulju joutaa

Esimerkeissä 2 ja 4 tutkijoiden asiantuntijuus kyseenalaistetaan kategorisoimalla heidät "viherpiiperöiksi" ja "pelleporukaksi". Näillä halventavilla nimityksillä pyritään viemään tutkijoilta uskottavuus objektiivisina tiedon tuottajina ja implikoidaan, että tutkijoilla olisi piilotettuja motiiveja kanta-arvion tekemisessä. Kommentin kirjoittaja käyttää argumentointiaan vahvistaakseen myös ääri-ilmauksia kuten "missään", "vain" ja "koko". Kommentissa 4 kritisoidaan erityisesti tutkijoiden valtaa suhteessa "luonnossa eläviin". Kommentti on siten hyvä esimerkki keskustelussa yleisesti esiintyvistä maaseutu-kaupunki-dikotomiasta ja siihen liittyvästä turhautumisesta vallan pakenemisestä maaseudun asukkaiden ulottumattomiin.

(5) Ei ole minulla tieteellistä näyttöä, vain empiirisiä kokemuksia. Tällä ihan pienellä otoksella uskallan väittää, että vain noin yksi kymmenestä susihavainnosta päättyy Luken (netissä julkaistuihin) riistahavaintoihin

Esimerkissä 5 annetaan ymmärtää, että omat, empiiriset havainnot ovat tieteellistä tietoa parempi keino saada selville totuus susien lukumäärästä. Kommentin kirjoittaja käyttää myös kvantifiointia "vain yksi kymmenestä" retorisenä keinona vahvistaakseen argumenttiaan siitä, miten Luonnonvarakeskuksen tilastointi susien lukumäärästä ei pidä paikkaansa.

5.2. Halu palauttaa valta maaseudulle

Keskustelualueilla ilmenevän voimakkaan turhautumisen taustalla voi monin paikoin lukea olevan maaseudun asukkaiden kokeman epäoikeudenmukaisuuden siitä, että heillä ei ole riittävästi valtaa omassa elämänpiirissään vaikuttaviin asioihin. Valta on paennut

pääkaupunkiin ja vielä kauemmas, Euroopan unioniin, jossa säädetään Suomenkin villieläinten suojelusta. Myös Luonnonvarakeskus nähdään keskusteluissa vastaavanlaisena vallankäyttäjänä, joka koetaan epäpäteväksi ja epäluotettavaksi tehtävänsä hoitamaan. Maaseutu-kaupunki -dikotomia ja halu paeta ulkopuolista valtaa nousevatkin keskusteluissa toistuvasti esiin.

(6) Pelastetaan maaseutu LUKELTA. Vihreät ja Luke= maaseudun tuho.

Esimerkissä 6 tuotetaan representaatiota Luonnonvarakeskuksesta uhkana maaseudulle. Luonnonvarakeskus myös niputetaan yhteen "vihreiden" kanssa, joko viitaten poliittiseen puolueeseen tai yleisesti "vihreästi" ajatteleviin eli luonnonsuojelijoihin. Näissä puheenvuoroissa tuotetaan dikotomiaa maaseudun ja vihreiden sekä Luonnonvarakeskuksen muodossa ilmenevän uhkaavan "toisen" välillä.

(7) Siksihän se susien määrä pitäisikin saada päättää Oaikkakunnillaa eikä Helsingistä sanelemalla.

Esimerkissä 7 vaihtoehdoksi nykyjärjestelmälle, jossa vuotuiset kannanhoitosuunnitelmat laaditaan Maa- ja metsätalousministeriössä, ehdotetaan susipolitiikan palauttamista paikallistasolle. Kiinnostava yksityiskohta kommentissa on sanavalinta "päättää", joka häivyttää susien lukumäärän selville saamiseen tarvittavan monialaisen, luonnontieteellisen selvitystyön. Sana "päättös" herättää mielikuvan poliittisesta päätöksestä. Kommentin muotoilun voikin nähdä alleviivaavan susien lukumäärän poliittisuutta, joka siirtää keskustelun painopisteen luonnontieteellisistä tosiasioista sosiaalsiin ja kulttuurisiin konventioihin.

(8) Mutta metsästäjäkunta kun meitä on vieläkin suuri joukko saadaan asiat järjestykseen jos joku valtion palkkaama tietämätön virkamies luulee saavansa päättää ilman muita kuulematta asioista

Esimerkissä 8 kommentin kirjoittaja käyttää retorisenä keinona konsensukseen vetoamista ja ehdottaa metsästäjien yhteistyötä vallan palauttamiseksi paikallistasolle. Kommentissa näkyy ainakin kaksi diskurssia: halu palauttaa valta maaseudulle sekä metsästäjien kategorisointi asiantuntijoiksi.

5.3. Metsästäjien kategorisointi asiantuntijoiksi

Susien esiintyminen herättää keskustelijoissa voimakkaita, negatiivisia tunteita ja halu tehdä keskustelijoiden mielestä ongelmalliseksi äityneelle tilanteelle jotain, nousee usein esiin. Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden sijaan asiantuntijoina susikysymyksissä esitetään usein metsästäjät ja maaseudun asukkaat.

(9) Minulla on käsitys, jotta metsästäjät alueen pedot tietävät.

Esimerkissä 9 alleviivataan paikallisen tiedon merkitystä petokysymyksissä. Paikallisella tietämyksellä, jota susikysymyksessä edustavat monien mielestä parhaiten paljon maastossa liikkuvat metsästäjät, nähdään suurempi painoarvo kuin tieteellisellä, Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden tuottamalla tiedolla. Ei ole tavatonta, että metsästäjät nauttivat petoasioissa paikallisväestön luottamusta ja heitä pidetään niin sanottuina kenttäasiantuntijoina. Tässä valossa aineistoesimerkkien 9 ja 10 retoriikan voi nähdä perustuvan asiantuntijalausunnolla vahvistamiseen: tässä tapauksessa asiantuntijoina vain pidetään traditionaalisten asiantuntijoiden eli tieteellistä tietoa tuottavien tutkijoiden sijaan kenttäasiantuntijoita eli metsästäjiä.

(10) Oikeat metsästäjät näkevät jatkuvasti tilanteen maastossa ja menettävät yhä enemmän koiria susien suihin. Kotieläin ja porovahingot kasvavat vuosi vuodelta. Tällöin tulee tunne että tutkija porukka pitää ihmisiä tyhminä ja toisarvoisia. Se ärsyttää eniten.

Esimerkissä 10 metsästäjien representointi niin sanottuina kenttäasiantuntijoina tapahtuu retorisesti empiirisiin havaintoihin vetoamalla. Argumentin logiikka on, että metsästäjät, jotka liikkuvat maastossa, voivat empiirisesti todeta susien lukumäärän paremmin kuin Luonnonvarakeskuksen asiantuntijat. Kommentin 9 kirjoittaja käyttää myös kvantifioivaa retoriikkaa "yhä enemmän" ja "vuosi vuodelta". Kommentissa näkyy vahvasti kirjoittajan kokema turhautuminen siitä, että tutkijat hänen mielestään aliarvioivat paikallisia ihmisiä ja näiden tietämystä.

5.4. Uhkakuvien maalailu

Varsin yleistä aineistossa on myös puhe uhreista: vaikka Suomessa susi ei ole fyysisesti vahingoittanut ihmistä kertaakaan sitten 1800-luvun, toistuu keskustelijoiden retoriikassa uhkakuvat lapsi- ja vanhusuhreista (Metsähallitus, 2015). Tässä retoriikassa susi kategorisoidaan yksiselitteisesti pahaksi, jolloin niiden hävittäjät rakentuvat sankareiksi ja luonnonsuojelijat omaa ja muiden parasta ymmärtämättömiksi.

(11) Täääläkin asuu vanhuksia 50 km päässä Lieksan keskustasta.Voi jos heitä kohtaisi petojen aiheuttama tapaus.Kyllä asiaan on tultava korjaus pian !

Esimerkissä 11 esitetään, että vanhukset ovat vaarassa susien olemassaolon takia. Kommentin kirjoittaja esiintyy heikommista huolta kantavana yksilönä, joka peräänkuuluttaa pikaisiin toimiin ryhtymistä tilanteen korjaamiseksi. Uhripuhe on retorisesti tehokasta, koska se vetoaa ihmisten tunteisiin, erityisesti oikeudentuntoon. Samankaltaista uhripuhetta esiintyy myös esimerkiksi oikeistopopulistisissa kannanotoissa, joissa maahanmuuttajat kategorisoidaan samankaltaiseksi uhaksi kuin sudet ja maahanmuuttoa vastustavat epäitsekäästi heikompia puolustaviksi sankareiksi. Susien salametsästyksen ja Soldiers of Odin -katupartioiden taustalla voikin nähdä monia samankaltaisia toiminnan oikeuttamisprosesseja.

Aineistossa esiintyy runsaasti myös metsästyskoiiriin liittyvää uhkapuhetta. Se on kuitenkin luonteeltaan erilaista, koska koirien päätyminen susien saaliiksi on huomattavasti todennäköisempää kuin ihmisuhrit. Suomessa koirien käyttäminen apuna metsästyksessä on yleistä ja, jos metsästys tapahtuu susireviirillä, on riski sukulaislajien kohtaamisesta aina olemassa.

(12) pahin ennuste on että tällämenolla koirametsästys loppuu 5v sisällä jos emme metsästäjinä ryhdistäydy ja keksi jotain painostuskeinoa susien hävittämiseksi laillisesti.

Esimerkissä 12 peräänkuulutetaan metsästäjien ryhdistäytymistä, jotta koirametsästystä voitaisiin tulevaisuudessakin jatkaa myös susireviireillä. Kommentissa näkyy kirjoittajan arvot, joissa mahdollisuus koirametsästykseseen on korkeammalla kuin luonnonvaraisen lajin

oikeus elinympäristöönsä. Kommentin kirjoittaja käyttää kvantifioivaa retoriikkaa ilmaisussaan ”5v sisällä”.

5.5. Salaliittoteoriat

Sanotaan, että salaliittoteoriat nostavat päätään yhteiskunnassa kollektiivisen järkytyksen kuten laman, globalisaation, terrorismin tai ympäristökriisien aikana. Salaliittoteorioilla yritetään selittää pelottavia ilmiöitä ja monimutkaista maailmaa itselle ymmärrettävämällä tavalla. (Nichols 2017, 5.) Tässä valossa onkin ymmärrettävää, että myös Suomen suurpetokeskustelussa on omat salaliittoteoriasensa, jotka esiintyvät myös aineistossani. Aineistossa näkyvät salaliittoteoriat ovat teoria siitä, että Luonnonvarakeskus siirtoistuttaa susia ja teoria siitä, että Suomen sudet eivät tosiasiasa olisi edes susia vaan suden ja koiran risteytyksiä, koirasusia. Huhupuheet siirtoistutuksista ovat jopa niin yleisiä, että syksyllä 2019 Luonnonvarakeskus julkaisi internetsivuillaan tiedotteen ”Luke ei siirrä susia – Keuruulla mitattu metsäntutkimuksen kokeita”.

(13) Pitäisi tuoda julki dna testien tulokset, jotka otetaan pannoittaessa. Onko kyseessä susi vai koirasusi? Koirasusi ei kuulu suomen Luontoon!

Susien representoinnin epäpuhtaina lajinsa edustajina voi tulkita pyrkimyksenä siirtää susi uhanalaisen, suojelua vaativan lajin kategoriasta Suomen luontoon kuulumattoman lajin kategoriaan, johon voisi soveltaa haitallisia vieraslajeja koskevaa lainsäädäntöä. Vuonna 2019 voimaan tullut lakimuutos poisti haitallisiksi vieraslajeiksi luokitellut lajit kuten minkin ja supikoiran rauhoituksen piiristä ympärivuotisesti ja salli metsästyksen myös ilman metsästyskorttia sekä apukeinojen kuten keinovalon, yötähtäinten ja ääntä synnyttävien koneellisten laitteiden avulla (Riistainfo). Tämä tekee ymmärrettäväksi sen, että susiin negatiivisesti suhtautuvat ihmiset pyrkivät retoriikassaan uudelleenkategoriisoimaan sudet vieraslajiksi, joka tekisi niiden hävittämisestä yleisesti hyväksytympää. Laajoissa geneettisissä tutkimuksissa mitään suden ja koiran laajamittaiseen risteämiseen viittaavaa ei ole havaittu, joten koirasusiväitteiden taustalla on silkka spekulatio tai tarkoitushakuinen disinformaatio (Aspi 2019).

(14) Vihreä skoda ajanut tänään Keuruun ja kolhon välissä hirvi miehiä karkuun koiran kuljetus kärry perässä.

Aineisto-otteessa 14 diskurssia Luonnonvarakeskuksen tekemistä siirtoistutuksista tuetaan vetoamalla empiirisiin havaintoihin. Se, että alueella on nähty auto koirankuljetuskärry perässään, esitetään ikään kuin kiistattomana todistusaineistona siirtoistutuksista. Tällaisen retoriikan voi tulkita eräänlaisena faktuaalistamisstrategiana: ”tosiasiat puhuvat puolestaan”. Samassa lainauksessa on käytössä myös yksityiskohdilla ja kertomuksella vakuuttamisen keinoja.

(15) Kyllä kai nyt näillä siirtoväitteitä esittäville on esittää konkreettisia todisteita näistä istutuksista.

Aineistossa on myös muutamia kommentteja, joissa Luonnonvarakeskusta yritetään puolustaa tai väitteille tutkijoiden vääristelystä ja siirtoistutusten tekemisestä pyydetään todistusaineistoa. Esimerkiksi kommentin 15 kirjoittaja peräänkuuluttaa todisteita siirtoistutusväitteille. Puolustuskeinalla olevat puheenvuorot ovat kuitenkin pieni vähemmistö koko aineistossa eivätkä juurikaan herätä vastakaikua muissa keskusteluissa.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kandidaatintutkielmassa olen käsitellyt asiantuntijuuden kriisiä käyttäen esimerkkitapauksena Suomen susikonfliktia, jossa Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden tuottama asiantuntijatieto susien lukumäärästä ja elintavoista tulee jatkuvasti kyseenalaistetuksi. Olen tehnyt retorista diskurssianalyysiä tutkimalla sosiaalisen median keskusteluissa esiintyviä diskursseja sekä retoriikkaa, joilla diskursseja tuotetaan sekä vahvistetaan.

Käyttämieni lähteiden mukaan asiantuntijuuden kriisi nähdään seurauksena yhteiskunnan modernisaatiosta ja sen seurauksena tapahtuneesta yksilöllistymisestä. Individualismi, yhdessä viestinnän ja median muutoksen kanssa, on johtanut instituutioiden kritiikkiin. (Väliverronen 2016, 42.) Ihmisillä on myös tutkitusti taipumus kuluttaa mediaa omien lähtökohtaisten asenteiden ja poliittisten mieltymysten mukaisesti. Sen seurauksena on vahvistusharha: mediassa huomataan omia lähtökohtaisia asenteita tukevat uutiset ja muut jäävät huomiotta, jolloin yksipuolinen median kulutus saattaa vääristää kokonaiskuvaa asioiden tilasta. (Knobloch-Westerwick & Mothes & Polavin 2020, 104-105.) Henkilökohtainen joukkoviestintä eli sosiaalinen media ja blogit tarjoavat mahdollisuuden

verkostoituneeseen individualismiin, joka tarjoaa mahdollisuuden verkostoitua laajasti samanmielisten kanssa, mistä suurpeto- ja eräaiheiset Facebook-ryhmät ovat yksi esimerkki (Wellman 1999). Asiantuntijatiedon arvostuksen laskemista on selitetty myös sillä, miten heikoilla metakognitiivisilla kyvyillä varustetut ihmiset eivät tunnista omia virhepäätelmiään, mikä johtaa omien kykyjen yliarvioimiseen ja vaikeuteen tehdä eroa oman tietämyksen ja asiantuntijuuden välille (Dunning & Kruger 1999, 1-2). Foucault'n mukaan valta toimii verkostomaisesti kaikissa sosiaalisissa suhteissa ja normalisoivat diskurssit tuottavat itsehallintaa. Foucault'n teoriaan pohjaten asiantuntijatieta voidaan siis tulkita hallintana ja sen kritiikki haluna paeta hallittavuutta. (Foucault 1980, 35; Saaristo & Jokinen 2005, 195–196; Lindroos 2008, 188, 206).

Aineistolähtöisessä analyysissä aineistosta nousi esiin viisi vahvaa diskurssia: asiantuntijuuden mitätöinti, halu palauttaa valta maaseudulle, metsästäjien kategorisointi asiantuntijoiksi, uhkakuvien maalailu ja salaliittoteoriat. Peilatessani analysoimaani aineistoa teorioihin asiantuntijuuden rapautumisesta, tunnistan sieltä monia mahdollisia yhtäläisyyksiä. Ensinnäkin, keskustelujen tapahtumapaikka on sosiaalinen media, jota Castells (2009) on kuvannut henkilökohtaisen joukkoviestinnän käsitteellä. Henkilökohtaisen joukkoviestinnän ansioista jokaisella viestillä on mahdollisuus saada laajaa näkyvyyttä valmiiksi varsin homogeenisessä keskusteluympäristössä. Keskustelijat pystyvät ryhmissä verkostoitumaan tehokkaasti samanmielisten ihmisten kanssa, jolloin myös diskurssit vahvistuvat ja leviävät osallistujien keskuudessa. Retoriikka keskusteluissa on rakennettu vakuuttamaan ja sitouttamaan yleisönsä eli tässä tapauksessa jo valmiiksi susiin vihamielisesti tai pelokkaasti suhtautuvat ihmiset (Perelman 1977, 28). Se näkyy kaunistelemattomina ilmauksina ja avoimena kriittisyytenä, jopa vihamielisyytenä Luonnonvarakeskuksen tutkijoita kohtaan. Vahvistusharha näkyy aineistossa siinä, miten ryhmiin jaettavat uutiset ovat pelkästään sellaisia, jotka tukevat ryhmäläisten ennakoasenteita. Huomionarvoista on sekin, että etenkin keltainen lehdistö kirjoittaa susista toisinaan tahallisen sensaationhakuisesti, ruokkien hysteriaa aiheen ympärillä. Dunning-Krugerin efekti on lähinnä kuriositeetti asiantuntijuuden kriisin analyysissäni. On itsestään selvää, etten voi enkä halua sanoa mitään aineistossani esiintyvien henkilöiden metakognitiivisista kyvyistä. Dunningin ja Krugerin kehittämä teoria on kuitenkin yksi yleisesti käytetty selitys sille, miksi asiantuntijuus tulee kyseenalaistetuksi ja siksi olen halunnut huomioida sen yhtenä mahdollisena tekijänä taustalla aina, kun ihmiset yliarvioivat oman tietämyksensä suhteessa tieteelliseen tietoon.

Puheella on väliä. Diskurssissa Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden valehtelusta, tiedon vääristeleminen ja salaliitosta maaseudun asukkaita vastaan voi nähdä samankaltaisuutta äärioikeiston populististen, maahanmuuttovastaisten diskurssien kanssa. Näitä diskursseja yhdistää vihamielisyys niin kutsuttua eliittiä ja epäluottamus perinteisiä tiedon auktoriteetteja, kuten mediaa ja valtion instituutioita kohtaan. Molemmissa tapauksissa diskurssien voidaan myös katsoa levinneen ”alhaalta ylöspäin” eli internetin tarjoamilla henkilökohtaisen joukkoviestinnän alustoilta aina eduskuntaan ja päättäjien puheisiin saakka (Ylä-Anttila & Bauvois & Pyrhönen 2019, 7). Kun disinformaatiolle ja salaliittoteorioille pohjautuvat diskurssit hegemonisoituvat ja valtaavat tilaa muilta diskursseilta julkisessa keskustelussa, alkavat ne muovaamaan sosiaalista todellisuutta mukaisikseen. Seuraukset voivat olla kauaskantoisia. Asiantuntemuksen rapautuminen uhkaa jopa toimivaa demokratiaa, koska kansan tulisi olla riittävän valistunutta, jotta se olisi kykenevä päättämään yhteisistä asioista (Nichols 2017, 7).

Susikonfliktin juuret ovat maaseudulla asuvien ihmisten arjen ja luonnonsuojelupyrimysten välisessä ristiriidassa. Asiantuntijuuden kyseenalaistaminen vaikuttaakin jossain määrin linkittyvän haluun olla kontrollissa omasta elinympäristöstä ja paeta asiantuntijatiedon tuottamaa sisäistettyä hallintaa (Lindroos 2008, 188, 206). Susikonfliktin tapauksessa olennaista on ottaa huomioon myös valta-asetelmat maaseudun ja kaupungin, kansalaisten ja virkamiesten sekä Suomen ja Euroopan unionin välillä. Asiantuntijoiden tuottaman tiedon kyseenalaistaminen voi kertoa halusta palauttaa kauas karannutta valtaa ja toimijuutta omaan lähiyhteisöön esimerkiksi susien kaatolupien muodossa (Laaksonen 2013, 211).

Tieteellinen tieto on perinteisesti ollut politiikan lähtökohta erityisesti monimutkaisissa, luonnontieteellisissä kysymyksissä (Pellizzoni 2011, 765; Lidskog & Sundqvist 2018, 310). Traditionaalisen asiantuntemuksen laajamittainen, jopa eduskuntaan yltävä kyseenalaistaminen kertoo, ettei demokratian ja tieteen perinteinen liitto ole enää itsestäänselvyys. Metsästäjien kategorisoinnissa susikysymyksen parhaiksi asiantuntijoiksi vaikuttaa hyvin todennäköisesti myös paikalliset sosiaaliset suhteet ja hierarkiat. Ihmisillä on tapana luottaa enemmän tuttuihin ihmisiin kuin kasvottomiin instituutioihin ja on luonnollista, että kylän metsästäjät saavatkin yhteisössään tietynlaisen asiantuntija-aseman. Se, miten tämä sinänsä hyvin inhimillinen ilmiö saataisiin sovitettua yhteen tieteellisen tiedon

vakavasti ottamisen ja arvostuksen kanssa suurpetokysymyksissä, olisikin tarpeellinen kohde jatkotutkimukselle.

7. LÄHTEET

Aspi, Jouni (2019) Suomen susikannan tila geneettisten tutkimustulosten valossa. Viimeksi katsottu 11.3.2020: <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2019-AK-243966.pdf>

Burr, Vivien (2015) Social constructionism (Third edition.). London: Routledge.

Carter H. Neil, Bruskotter T. Jeremy, Vucetich John, Crabtree Robert, Jaicks Hannah, Karns Gabriel, Nelson P. Michael, Smith Doug and Linnel D.C. John (2019) Towards Human–Wildlife Coexistence through Integration of Human and Natural Systems. The Case of Grey wolves in the Rocky Mountains, USA. Human–Wildlife Interactions, pp. 384–413

Castells, Manuel (2009) Communication power. Oxford: Orford UP.

Collingridge, David & Reeve, Colin (1986) Science speaks to power: the role of experts in policymaking. London: Pinter.

Cooke, A. Nicole (2018) Fake News and Alternative Facts: Information Literacy in a Post-Truth Era. American Library Association.

Dunning David & Kruger Justin (1999) Unskilled and unaware of it: How difficulties in recognizing one's own incompetence lead to inflated self-assessments.

European Commission (2001) Democratizing expertise and establishing scientific reference systems. White paper on governance, Report of working group 1b.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998) Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Foucault, Michel (1980(1975)) Tarkkailla ja rangaista. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.

Giddens, Anthony (1992) The consequences of Modernity. London: Polity.

Heikkinen, Samuli & Kojola, Ilpo & Mäntyniemi, Samu & Holmala, Katja & Härkälä, Antti (2019) Susikanta Suomessa maaliskuussa 2019. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 35/2019. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 92 s.

Helsingin Sanomat 5.11.2019. Lännen Media: Susivihapuhe johti Luonnonvarakeskuksessa henkilöstön turvallisuusriskien selvittämiseen. Viimeksi katsottu 13.4.2020: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006296651.html?share=2b00a88e37728971ded6a8a7e1ef03f3>

Jakonen, Mikko (2016) Tulevaisuuden asiantuntijuutta etsimässä. Alustus eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle 22.4.2016.

Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (2016) Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere: Vastapaino.

Knobloch-Westerwick, Silvia & Mothes, Cornelia & Polavin, Nick (2020) Confirmation Bias, Ingroup Bias, and Negativity Bias in Selective Exposure to Political Information. *Communication Research*, 47(1), 104–124. <https://doi.org/10.1177/0093650217719596>

Kosonen, Miia & Laaksonen, Salla-Maaria & Rydenfelt, Henrik & Terkamo-Moisio, Anja (2018) Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka. *Media & viestintä* 41: 1, 117–124.

Laaksonen, Mervi (2013) Susi. Maahenki.

Leppä, Jari (2018) Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 399/2018 vp. Viimeksi katsottu 30.4.2020. https://www.eduskunta.fi/EI/vaski/Kysymys/Documents/KKV_399+2018.pdf

Lidskog, Rolf & Sundqvist, Göran (2018) Environmental expertise as group belonging: Environmental sociology meets science and technology studies. *Nature and Culture*, 13(3), 309.

Lindroos, Kia (2008) Michel Foucault. Ajattelun rajat. Teoksessa Lindroos, Kia & Soininen Suvi (toim.) *Politiikan nykyteoreetikoja*, 186–208. Gaudeamus, Helsinki.

Luonnonvarakeskus. Suden kanta-arvioinnin menetelmät. Viimeksi katsottu 23.3.2020: <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/susi/suden-kanta-arvioinnin-menetelmat/>

Luonnonvarakeskus 24.10.2019. Luke ei siirrä susia – Keuruulla mitattu metsätutkimuksen kokeita. Viimeksi katsottu 13.4.2020: https://www.luke.fi/uutinen/luke-ei-siirra-susia-keuruulla-mitattu-metsatutkimuksen-kokeita/?fbclid=IwAR29EeUaRhri3k-kYwkkCpoYDr7V4X4nXDSG7WjUoTU1H_oo-kpPESdTIA

Maa- ja metsätalousministeriö (2016) Tiedote. Susien kannanhoidollisen metsästyksen arviointi valmistunut – Metsästys jatkuu muutoksin.

Maa- ja metsätalousministeriö (2019) Suomen susikannan hoitosuunnitelma.

Maa- ja metsätalousministeriö (2020) Tiedote. Suden kannanhoidollisen metsästyksen selvitykseen työryhmät.

Maaseudun Tulevaisuus 11.12.2019: Susien aiheuttamasta vaarasta maaseudun ihmisille tehtiin kantelu oikeusasiamiehelle – "Liian monta erittäin vaarallista tilannetta on jo tapahtunut, joissa lapsi tai lapset ovat olleet välittömässä hengenvaarassa". Viimeksi katsottu 30.4.2020: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.759118>

Metsähallitus (2015) Suurpedot.fi. Suden kohtaaminen. Viimeksi katsottu 30.4.2020: <http://www.suurpedot.fi/suurpedot-ja-me/kohtaaminen/suden-kohtaaminen.html>

Metsähallitus (2015) Suurpedot.fi. Suden metsästys. Viimeksi katsottu 12.4.2020: <http://www.suurpedot.fi/suojelu-ja-metsastys/metsastys/suden-metsastys.html>

Mykrä, Sakari & Pohja-Mykrä, Mari & Vuorisalo, Timo (2017) Hunters' Attitudes Matter. Diverging Bear and Wolf Population Trajectories in Finland in the Late Nineteenth Century and Today. *European Journal of Wildlife Research* 63:76, 1–13.

Nichols, Tom (2017) "How America Lost Faith in Expertise: And Why That's a Giant Problem." *Foreign affairs* 96.2: 60–V. Web.

Nichols, Tom (2017) *The death of expertise: The campaign against established knowledge and why it matters*. Oxford University Press.

Pellizzoni, Luigi (2011) The politics of facts: Local environmental conflicts and expertise. *Environmental Politics*, 20(6), 765-785. doi:10.1080/09644016.2011.617164

Perelman, Chaim (1977) *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.

Reitan, Marit (2004) Politicisation and professional expertise in the policy of nature conservation. *Local Environment*, 9(5), 437-450.

Riistainfo. Viimeksi katsottu 11.3.2020: <https://www.riistainfo.fi/haitalliset-vieraslaajat/>

Saaristo, Kimmo & Jokinen, Kimmo (2005) *Sosiologia*. WSOY, Helsinki.

Suler, John (2004) The online disinhibition effect. *Cyber Psychology & Behavior* 7:3, 321–326.

Suomen luonnonsuojeluliitto (2016) *Tiedote: Suden kannanhoidollinen metsästys epäonnistui*.

Vilka, Leena (2009) *Eläinten oikeudet*. Teoksessa Pauliina Kainulainen & Yrjö Sepänmaa (toim.) (2009) *Ihmisten eläinkirja. Muuttuva eläinkulttuuri*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 21–36.

Väliverronen Esa (2016) *Julkinen tiede*. Vastapaino, Tampere.

Wellman, Barry (1999) *Networks in the global village*. Boulder: Westview.

Ylä-Anttila, Tuukka & Bauvois, Gwenaëlle & Pyrhönen, Niko (2019) Politicization of migration in the countermedia style: A computational and qualitative analysis of populist discourse.

Ylönen, Marja (2010) *Tieto, tiede ja asiantuntijuus*. Teoksessa Valkonen, Jarno (toim.) *Ympäristösosiologia*, 83–100. WSOYpro Oy, Helsinki.